CONCORDANȚE LEXICALE LA NIVEL DIALECTAL INTERROMANIC

Teofil Teaha
Institutul de Lingvistică *I. Iordan – Al. Rosetti* Bucureşti

Concordances lexicales au niveau dialectal interromane (Résumé)

Il est souligné dès le début le fait que les atlas linguistiques romanes offrent au chercheur un riche inventaire de faits de langue, inconnus pour leur grande majorité. On attire l'attention sur le fait que les grands dictionnaires étymologiques (REW, FEW, DEI etc.) ignorent la plupart du temps l'existence en roumain de descendants latins, déjà attestés dans les parlers daco-roumains. On peut citer, ainsi, le roumain boroacă, *lat.* veruca, *le roumain* mărit, *lat.* maritus, *le roumain* a fişcura < *lat.* fistulare, a bărăta < *lat.* balat(e)rare, a (se) gâmfa <*lat.* *gonflare, a murseca<*lat.* morsicare *etc. Dans la deuxième partie de l'article sont examinées, sur la base des cartes de l'Atlas linguistique italien, toute une serie de parallélismes lexicaux entre le roumain et l'italien. L'examen de ces cartes permet au chercheur de constater l'existence de zones dialectales larges, compactes et unitaires, qui sont parfois non seulement semblables, mais identiques avec les cartes des atlas roumains. On constate, en même temps, l'existence de variétés dialectales, différenciées d'une région italienne à une autre. L'examen de ces concordances lexicales entre les langues romanes, en ce qui concerne les éléments hérités du latin, permet aux chercheurs en langues romanes d'approfondir les recherches en matière de relations linguistiques interromanes.*

După apariția în prima jumătate a secolului trecut a atlaselor lingvistice francez (ALF), italian (AIS) şi român (ALR), studiile de romanistică s-au orientat spre o abordare nouă, dintr-o perspectivă mult mai largă, a raporturilor lingvistice interromanice, la nivel dialectal. O dată cu fundamentarea geolingvisticii ca metodologie nouă de cercetare a idiomurilor neolatine, studiile de lexicologie romanică comparată, bazate pe fapte de limbă comune mai multor varietăți dialectale, au cunoscut o dezvoltare tot mai accentuată.

Astăzi este unanim acceptat faptul că materialul dialectal consemnat în diferite lucrări lexicografice, în monografii regionale, în texte şi glosare, fiind înregistrat după criterii şi metodologii diferite, variind de la o sursă la alta şi de la un idiom la altul, nu putea conduce la rezultate concludente în ceea ce priveşte studierea comparată a lexicului aparținând limbilor neolatine. Pentru a veni în întâmpinarea unor astfel de cercetări, *Atlasul lingvistic al Italiei şi Elveției meridionale* (AIS) a aplicat pe fiecare hartă în parte procedeul indicării corespondențelor dintre atlasele lingvistice romanice pe ale căror hărți sunt înfățişate fapte de limbă aparținând dialectelor italiene, retoromane şi galoromanice. Procedeul stabilirii unor asemenea corespondențe a fost preluat şi continuat şi de alte atlase lingvistice, printre care se numără şi atlasele regionale româneşti.

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)

În perioada în care K. Jaberg şi J. Jud se ocupau cu elaborarea hărţilor AIS, în România, Sever Pop, autor al *Atlasului Lingvistic Român* (ALR) şi reprezentant de frunte al dialectologiei clujene, dar şi romanice, manifesta, la rândul lui, un interes ştiinţific deosebit faţă de iniţierea şi promovarea cercetărilor interromanice comparate. Încă din anii în care efectua anchetele pe teren în vederea elaborării ALR, Sever Pop[1] arăta, printre altele: “”Nous tâcherons de faire sur nos cartes les renvois nécessaires aux cartes similaires des autres atlas du domaine roman facilitant ainsi les études de linguistique géographique interromanes”. Conştient fiind de faptul că “les études comparatives de géographie linguistique dans le domaine des langues romanes ne sont [pas] que dans la phase des débuts”[2], Sever Pop a purces la elaborarea unui repertoriu alfabetic al tuturor hărţilor atlaselor romanice din care însă, prin dispariţia sa prematură în 1961, n-a reuşit să publice decât primele două litere: a şi b[3]. Este demn de subliniat faptul că din însăşi formularea titlului acestui volum rezultă, cu claritate, că Sever Pop poate fi considerat ca un deschizător de drumuri, ca un precursor al Atlasului limbilor Europei: *Atlas Linguarum Europae* (ALE), precum şi al Atlasului limbilor romanice: *Atlas linguistique roman* (ALiR), ambele aceste noi atlase, în curs de elaborare şi publicare, fiind lucrări de mare anvergură pe plan european.

Această ingenioasă inovaţie metodologică de stabilire a corespondenţelor interromanice s-a dovedit a fi benefică pentru întreaga dezvoltare ulterioară a dialectologiei romanice, dând un nou impuls cercetărilor asupra unor fapte de limbă comune mai multor varietăţi dialectale aparţinând idiomurilor neolatine.

Arătam, cu câţiva ani în urmă, că printre cercetătorii care au contribuit la valorificarea materialului dialectal oferit de atlasele lingvistice se numără şi cunoscutul romanist german de la Tübingen, Gerhard Rohlfs, studiile acestuia de geolingvistică înscriindu-se printre primele sinteze asupra distribuţiei în spaţiu a unor fapte de limbă interromanice[4]. Din păcate, aceste sinteze nu valorifică decât sporadic şi datele oferite de ALR, iar afirmaţia lui Rohlfs, anume aceea că lexicul limbii române este “ganz unabhängig von den allgemeinen Romania”, trebuie corectată în baza datelor existente în atlasele lingvistice româneşti.

Examinarea şi interpretarea unor termeni reprezentaţi pe hărţile atlaselor lingvistice, al căror areal diferă, mai mult sau mai puţin, de la un idiom romanic la

[1] Pop, 1933, p. 86.

[2] V. Sever Pop, *Géographie linguistique…*, în “Orbis”, VIII, Louvain, 1959, fasc. 1, p. 109 – 129; idem, *Parlate di Romania e parlate d’Italia*, în “Recueil posthume de linguistique et dialectologie”, Gembloux, 1966, p. 461 – 485).

[3] V. Sever Pop – Rodica Doina Pop, *Atlas linguistiques européens. Domaine roman: Répertoire alphabétique des cartes*, Louvain, 1960).

[4] V. Gerhard Rohlfs, *Die lexicalische Differenzierung der romanischen Sprachen. Versuch eines romanischen Geographie*, München, 1954; idem, *Romanische Sprachgeographie. Geschichte und Grundlagen, Aspekte und Probleme mit dem Versuch eines Sprachatlas der romanischen Sprachen*, München, 1971.

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)

altul, lărgeşte perspectiva istorică a vocabularului latin moştenit şi contribuie totodată la o cunoaştere tot mai aprofundată a modului în care diferenţierea lexicală a latinei populare vorbite în diferite provincii ale fostului imperiu roman a lăsat urme în structura şi în componenţa lexicului actual al idiomurilor neolatine.

Plecând de la această constatare, am purces la investigarea unor elemente lexicale moştenite din latină, care oferă cercetătorului posibilitatea de a confrunta şi a compara între ele diferite fapte de limbă interromanice, la nivel dialectal. Ca o primă concluzie, preliminară, a acestei investigaţii se desprinde constatarea că atlasele lingvistice regionale apărute în ultimele decenii pun la îndemâna cercetătorului un bogat inventar de fapte noi de limbă, în mare parte necunoscute şi nevalorificate.

În ultimul timp, sunt tot mai numeroşi cercetătorii care constată că informaţia documentară existentă în marile dicţionare etimologice este lacunară şi chiar depăşită de faptele de limbă dialectale înregistrate în atlasele lingvistice regionale. Imensul material faptic existent în aceste atlase urmează a fi excerptat şi valorificat de abia de acum înainte.

Cercetările pe care le-am întreprins în ultimul timp ne-au atras atenţia asupra faptului că aceste mari lucrări lexicografice (REW, FEW, DEI etc.) ignoră de multe ori prezenţa şi în limba română a unor descendenţi din latină, deja atestaţi în graiurile dacoromâne, cu precădere în cele din Transilvania. În categoria acestor descendenţi l-am inclus pe rom. dial. **boroacă** "umflătură, tumoare, gâlcă"(< lat. *verruca*), termen cunoscut în unele graiuri transilvănene, dar ignorat de REW (nr. 4291) şi FEW (vol. VI, p. 305-307), iar în DEI (vol. V, p. 4030) se susţine că este "panromanzo ad eccezione del rumeno". La fel, în dicţionarul etimologic al limbii latine (Ernout-Meillet, DELL, p. 725) se afirmă că este "panroman sauf roumain", iar în dicţionarul spaniol al lui Corominas (vol. IV, p. 715) se face precizarea: "salvo el rumano"[5]. Rom. dial. **mărit** "mire, soţ"(< lat. *maritus*), cunoscut, de asemenea, în unele graiuri din Transilvania, este ignorat de REW (nr. 5363) şi FEW (vol. VI, p. 355). În DEI (vol. III, p. 2369) se neagă, pur şi simplu, existenţa acestuia în limba română, lat. *maritus* fiind considerat "d'area panromanza, ma non rumena", iar Corominas (vol. III, p. 267) susţine, la rândul lui, că termenul în discuţie este "de uso general en todos los epocas y comun a todos los romances, salvo el rumano".

Despre lat. *fistulare* (> rom. dial. **a fişcura** "a sufla din fluier"), atestat în graiurile din Crişana, în REW (nr. 3333) se consemnează prezenţa unui descendent din latină doar în it. *fischiare*, *fistiare*, iar în DEI (vol. III, p. 1653) se precizează că acest termen moştenit în italiană este "d'area exclusiv italiana". La fel, în FEW (vol. III, p. 587) se susţine că termenul italian este singurul supravieţuitor al lat. *fistulare*: "Das it. ist die einzige, *fistulare* forstzende Sprache".

[5] V. Teofil Teaha, *"Panroman sauf roumain"? (rom. dial.* ***boroacă, fişcura, mărit****,* în "Fonetică şi dialectologie", XIV, 1995, p. 77-81).

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)

Într-o situaţie similară se află verbele **a bărăta** "a striga fără încetare, a ţipa, a plânge, a se lamenta întruna" (< lat. *balat(e)rare*)[6], **a (se) gâmfa** "a (se) umfla" (< lat. **gonflare – conflare*), precum şi **a murseca** "a muşca cu putere şi repetat; a rupe în bucăţi, a sfâşia cu dinţii" (< lat. *morsicare*), ignorate, la rândul lor, de REW (nr. 895, 2135 şi respectiv 5690) şi FEW (vol. I, p. 210 şi vol. VI/3, p. 143), cu toate că cunosc o largă arie de răspândire în Transilvania. Despre lat. *conflare* se susţine, de pildă, că n-ar avea descendenţi decât în italiană, în dialectele retoromane şi în occitană: "[lat. *conflare*] lebt nur in it., rat, sowie im säld-osten und süden des gallorom." (FEW, vol. VI / 3, p. 1042)[7].

În ce priveşte termenul **mortár** "tencuială", pe care îl cunosc şi din satul natal Câmp, situat la poalele munţilor Bihorului, în REW (nr. 5693) nu se menţionează prezenţa vreunui descendent al lat. *mortarium* şi în limba română, iar în FEW (vol. VI / 3, p. 149-150) se afirmă că acest termen latin trăieşte mai departe în toate idiomurile romanice, cu excepţia românei: "lebt in allen rom. Sprachen, ausser im. rum. weiter". Acelaşi lucru apare consemnat şi în dicţionarul etimologic al limbii latine: "Panroman sauf roumain"(Ernout-Meillet, DELL, p. 415).

La fel, existenţa în limba română a substantivului **sun** "sunet de clopot, voce, strigăt" (< lat. *sonus* "sunet, voce"), atestat în româna veche, precum şi în unele graiuri din Transilvania, printre care şi în graiul natal, unde localnicii aflaţi la lucru pe câmp, când aud dangătul de clopot de la biserica din satul învecinat Călugări (Ponoare), se opresc din lucru, îşi fac semnul crucii şi exclamă: "vai ce frumos să aude clopotu din Călugări, că mere *sunu* lui până departe păstă dealuri", este ignorată în REW (nr. 8090) şi în FEW (vol. XII, p. 102-103), iar în DEI (vol. V, p. 3677) se face chiar precizarea că lat. *sonus* este "panromanzo, ma non rum[eno]".

Situaţii ca cele înfăţişate mai sus se întâlnesc frecvent în paginile acestor dicţionare etimologice. Este de aşteptat ca noile lucrări lexicografice, printre care se numără la loc de frunte Lexiconul italian, datorat romanistului Max Pfister, precum şi *Dicţionarul etimologic al limbii române*, elaborat în prezent în cadrul Institutului de Lingvistică din Bucureşti al Academiei Române, sub redacţia acad, Marius Sala, să înlăture unele neajunsuri de felul celor semnalate mai sus.

Apariţia de curând, după o aşteptare de mai bine de jumătate de secol, a primelor volume din *Atlante linguistico italiano* (ALI), Roma, 1995-1996, atlas conceput ca o replică a dialectologilor italieni la AIS, elaborat de lingviştii de limbă germană, reprezintă un eveniment ştiinţific de o importanţă deosebită în lingvistica romanică.

---

[6] Idem, *Concordanţe lexicale romanice la nivel dialectal: lat.* ***balteus, balatrare*** *şi descendenţii lor romanici*, în "Fonetică şi Dialectologie", XVI, 1997, p. 157-165.

[7] Idem, "*Panroman sauf roumain"? (rom. dial.* ***gâmfa, murseca****)*, în "Fonetică şi Dialectologie", XVIII, 1999, p. 165-175.

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)

Atlasul lingvistic italian (ALI), iniţiat de Matteo Bartoli, în colaborare cu Giuseppe Vidossi, sub egida Societăţii Filologice Friulane de la Udine, înfăţişează rezultatele anchetelor dialectale întreprinse în perioada interbelică de către investigatorul italian Ugo Pellis şi continuate după moartea acestuia, în 1943, de C. Grassi, M. Mallilo, G. Tropea şi T. Franceschi. Spre a facilita examinarea şi interpretarea hărţilor în vederea elaborării unor studii la nivel interromanic dialectal, ALI continuă procedeul prezentării corespondenţelor cu hărţile aparţinând celorlalte atlase romanice din generaţia celor naţionale.

În general, problemele pe care le ridică materialul dialectal existent în ALI sunt, în mare parte, comune tuturor varietăţilor dialectale panromanice, întrucât domeniul reflectat pe hărţi, anume terminologia corpului omenesc, cuprinde noţiuni fundamentale, termeni reprezentativi, în majoritatea lor moşteniţi din latină şi care vieţuiesc până astăzi în graiurile şi dialectele idiomurilor romanice.

Cu privire la conceptul de vocabular reprezentativ, acesta a fost, nu demult, definit cu claritate în volumul Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice (coordonator: acad. Marius Sala), Bucureşti, 1988, p. 11-18).

Pe marginea hărţilor ALI pot fi scoase în evidenţă numeroase paralelisme lexicale între română şi italiană. Examinarea acestor hărţi oferă cercetătorilor posibilitatea să constate că marea majoritate a acestora atestă, prin conţinutul lor, existenţa unor largi arii dialectale, compacte şi unitare, care au în comun cu hărţile atlaselor lingvistice româneşti nu numai asemănări, ci chiar şi identităţi totale. În acest sens, pot fi menţionate numeroase hărţi, ca de exemplu: h. nr. 2: *osso*; h. nr. 4: *vena*; h. nr. 5: *carne*; h. nr. 6: *pelle*; h. nr. 7: *pelo* etc. din volumul I, iar din volumul al II-lea: h. nr. 94: *vedere*; h. nr. 98: *lacrime*; h. nr. 105: *ridere*; h. nr. 109: *buono*; h. nr. 110: *dolce / amaro*; h. nr. 116: *voce*; h. nr. 117: *canto*; h. nr. 120: *sternuto*; h. nr. 135: *sonno*; h. nr. 146: *sudore* etc.

Totodată, se poate constata şi existenţa unor varietăţi dialectale, diferenţiate de la o regiune italiană la alta. Iată câteva exemple semnificative. Astfel, de exemplu, pe harta nr. 16 (*viso*), alături de termenul *faccia* (*lavarsi la faccia*, AIS IV, h. 665), corespunzând rom. *faţă* (<lat. **facia*) şi care cunoaşte o largă răspândire peste tot în Italia, apar sinonimele *viso* "faţă, obraz" (< lat. *visus* "vedere, privire"; *un viso palido*, AIS, VIII, h. 1617 Cp.), frecvent în regiunile Friuli, Toscana, Latium, sau *muso* "faţă, obraz" (lat. mediev. *musum*), frecvent mai ales în centrul Italiei. În dialectul italian vorbit în Istria a fost înregistrat termenul *obraz* (< slav. obrazu), dar şi în friulană (AIS I, h. 113), unde are sensul de "guancia" (obraz, bucă). Pe harta nr. 28 (*bocca*), formele *boka*, *buka* "gură" apar ca fiind general răspândite în graiurile din nordul Italiei, iar variantele *vokka*, *vukka* în jumătatea sudică a Italiei. Alături de acestea, în Piemont circulă frecvent termenul *gula*, pe care îl regăsim în Calabria, iar în Istria a fost notată varianta *gura*, identică cu forma existentă în română. În general, se admite că româna diferă de celelalte limbi romanice în ce priveşte denumirea noţiunii "gură", prin aceea că româna îl moşteneşte pe lat. *gula* "gât, gâtlej, beregată", care evoluase la sensul de

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)

"gură" încă din latina populară, în timp ce celelalte idiomuri romanice l-au acceptat pe lat. *bucca* "gură". În inscripţiile din părţile orientale ale imperiului roman, lat. gula este atestat cu ambele sensuri: "gură" şi "gât, gâtlej, beregată"[8]. Lat. *gula* este cunoscut în majoritatea idiomurilor romanice (cu sensul din latina clasică "gât, gâtlej, beregată"), printre care se numără şi dialectele din Italia Septentrională, unde au fost înregistrate formele: *gula*, *gola*, *gura* (ALI, h. 35). Doar în graiurile din Piemont (AIS, h. 104), lat. *gula* a dezvoltat înţelesul de "gură", cunoscut încă din latina populară şi transmis mai departe în română şi albaneză. Pe harta nr. 33 (*palato*), alături de termenul *palato* "cerul gurii", care cunoaşte o răspândire generală în Italia, sintagma *čel (čiel) della buka*, echivalentul rom. *cerul gurii*, apare notată peste tot în graiurile şi dialectele italiene (AIS I, h. 188). În româna veche, lat. *palatium* (cu sensul lui *palātum*) este atestat sub formele *părat*, *pănat* în Psaltirea Scheiană şi în Anonimus Caransebesiensis (cf. DLR s.v.). Româna actuală cunoaşte doar derivatele substantivale *părătuş*, *împărătuş*. Îl regăsim şi în aromână: *păratlu din gură* (ALR I, h. 33). Pe harta nr. 80 (*cieco*), termenul *cieco* "orb" apare înregistrat în toată jumătatea de sud a Italiei. În schimb, în nordul Italiei sunt larg răspândite sinonimele *orb*, *orbo*, *orbu*, *orp*. Lat. *orbu*s are descendenţi, cu acelaşi sens, numai în italiană şi în română (cf. REW nr. 6086).

Pe harta nr. 99 (*udire / ascoltare*), termenul italian *sentire* "a auzi" (< lat. *sentire* "a simţi") acoperă majoritatea spaţiului lingvistic al peninsulei. El cunoaşte o evoluţie semantică diferită faţă de celelalte limbi romanice (cf. REW, nr. 7824). Câteva forme izolate, reprezentând adevărate relicve ale lat. *audire* "a auzi" au fost înregistrate în regiunea Trentin-Adige: *aude*, *audi* şi în Toscana: *udire*.

Pe harta nr. 102 (*moccio*), pe lângă diferitele varietăţi dialectale ale it. *moccio* "muci" (pl.), care cunosc o largă răspândire în toate idiomurile neolatine (REW nr. 5709), întâlnim şi descendenţi ai lat. *spurcus* (REW nr. 8194), menţinuţi până în zilele noastre doar în rom. *spurc* "murdărie", *a spurca* "a murdări" (< *spurcat* "murdar, care nu e curat"), precum şi în unele dialecte italiene: *spurk de narice* (Lombardia), *spork da mok*, *sporko da snarko* (Trentin-Adige), *spork* (Friuli), *spurko* (Istria), *sporko di mocci* (Emilia), *sporko di moccolo* (Toscana), *sporko di moccio* (Ombria), *sporke* (Basilicate, Calabria), *donna sporka* "impudico" (AIS IV, h. 721 Cp), *acqua sporka* (AIS V, h. 1039 Cp).

Răspunsurile înregistrate pe harta nr. 109 (*buono* / *cattivo*) demonstrează că descendenţi ai lat. *reus* "rău" există doar în nordul Italiei, în zona Trentin-Adige, unde se păstrează câteva relicve: *rio*, *ri*. În schimb, urmaşi ai altor sinonime: it. *cattivo* "rău" (< lat. *captivus*) şi it. *tristo* "rău" (< lat. *tristus*) cunosc o largă răspândire în dialectele italiene (cf. REW nr. 1663, 8918). De remarcat că în afară de aceste relicve din nordul Italiei, lat. *reus* "rău" nu are alţi urmaşi decât în rom. *rău* (REW nr. 7274), iar it. *malo* "rău" (< lat. *malus* "idem") este rar întrebuinţat în friulană, în engadină,

[8] V. H. Mihăescu, *La langue latine dans le sud-est de l'Europe*, Bucureşti-Paris, 1978, p. 280.

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)

precum şi în dialectele italiene meridionale şi în sardă (AIS VII, h. 1602; REW nr. 5273). Pe harta nr. 118 (*fischio*), alături de urmaşi ai lat. *sufflare* "a sufla", răspândiţi în toate idiomurile romanice, apar şi reprezentanţi ai lat. *fistulare* "a fluiera". În dialectele din jumătatea nordică a Italiei sunt înregistrate formele: *fisku*, *fiskio*, *fistjo*, *fisče* etc. (AIS IV, h. 752), toate având înţelesul de "fluier". În Sardinia sunt consemnate variantele: *viskiu*, *vruskio*. În REW, nr. 3333, lat. *fistulare* este atestat ca având un singur urmaş în idiomurile neolatine, anume în it. *fischiare*, *fistiare*. De curând, am arătat[9] că şi în română există un descendent al lat. *fistulare*: rom. dial. *a fişcura* "a sufla din fluier, a şuiera", cu răspândire locală, limitată, pe valea superioară a Crişului Negru, în judeţul Bihor.

Cercetarea unor astfel de paralelisme şi concordanţe lexicale între limbile italiană şi română, cu privire la elementele moştenite în comun din latină, s-ar putea extinde asupra majorităţii hărţilor Atlasului lingvistic italian. Această operă fundamentală a dialectologilor italieni oferă tuturor romaniştilor posibilitatea de a aprofunda cercetările asupra evoluţiei relaţiilor lingvistice interromanice, asupra perspectivei istorice a vocabularului moştenit, plecând de la matricea comună care este limba latină.

O primă concluzie, care se poate desprinde din expunerea de faţă, este aceea că în viitorul apropiat, este de aşteptat ca o dată cu publicarea Atlasului lingvistic roman (Atlas linguistique roman = AliR), cercetările consacrate varietăţilor dialectale panromanice să cunoască o dezvoltare tot mai mare, astfel încât cercetarea modului în care romanitatea carpato-dunăreană a evoluat, la nivel dialectal, în raport cu restul lumii romanice, să poată fi abordată simultan pe întreaga arie lingvistică a Romaniei, de la gurile bătrânului Danubiu şi până la ţărmul apusean al Peninsulei Iberice, cu alte cuvinte, de la Pontul Euxin şi până la Atlantic.

BIBLIOGRAFIE

H. Mihăescu, *La langue latine dans le sud-est de l'Europe*, Bucureşti-Paris, 1978, p. 280.
Sever Pop, 1933: *L'atlas linguistique de la Roumanie*, în Revue de linguistique romane, X, 1933.
Sever Pop, *Géographie linguistique…*, în "Orbis", VIII, Louvain, 1959, fasc. 1, p. 109 – 129.
Sever Pop, *Parlate di Romania e parlate d'Italia*, în "Recueil posthume de linguistique et dialectologie", Gembloux, 1966, p. 461 – 485).
Sever Pop; Rodica Doina Pop, Atlas linguistiques européens. Domaine roman: Répertoire alphabétique des cartes, Louvain, 1960).

[9] V. Fonetică şi Dialectologie", XIV, 1995, p. 78-79.

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)

Gerhard Rohlfs, Die lexicalische Differenzierung der romanischen Sprachen. Versuch eines romanischen Geographie, München, 1954; idem, Romanische Sprachgeographie. Geschichte und Grundlagen, Aspekte und Probleme mit dem Versuch eines Sprachatlas der romanischen Sprachen, München, 1971.
Teofil Teaha, "Panroman sauf roumain"? (rom. dial. **boroacă, fişcura, mărit**, în "Fonetică şi dialectologie", XIV, 1995, p. 77-81).
Teofil Teaha, Concordanţe lexicale romanice la nivel dialectal: lat. **balteus, balatrare** şi descendenţii lor romanici, în "Fonetică şi Dialectologie", XVI, 1997, p. 157-165.
Teofil Teaha, *"Panroman sauf roumain"? (rom. dial. **gâmfa, murseca**)*, în "Fonetică şi Dialectologie", XVIII, 1999, p. 165-175.

BDD-A3660 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:11:01 UTC)